

ผลการพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ภายใต้กระบวนการ Care Management อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

นัทธมน หรีอินทร์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง 2) ประเมินระดับความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ และ 3) ค้นหาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงภายใต้กระบวนการ care management ของอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยประเมินผลขณะดำเนินการ (Formative evaluation) คัดเลือกประชากรด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง ประกอบด้วยผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุจากเครือข่ายบริการสุขภาพและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนทั้งหมด 418 คน เก็บข้อมูลด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถาม แบบประเมินคัดกรอง แบบทบทวนสรุปรายงานและเวชระเบียน แบบสังเกต ระหว่างเดือน สิงหาคม 2563 – เดือน ธันวาคม 2563 พบว่าความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุดีขึ้นร้อยละ 16.21 เท่า เดิมร้อยละ 71.38 ลดลงร้อยละ 7.93 ระดับความรู้และทักษะในการดูแลของผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ อยู่ในระดับดีร้อยละ 84.69 และ 72.45 อยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 12.24 และ 25.51 อยู่ในระดับควรปรับปรุงร้อยละ 3.06 และ 2.04 ตามลำดับ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานมีภาระงานมาก ขาดความเข้าใจในการดำเนินงาน ขาดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ขั้นตอนในการดำเนินงานมีความยุ่งยากวิธีการเบิกจ่ายงบประมาณยังไม่ชัดเจน ผู้ช่วยเหลือดูแลบางคนขาดความมั่นใจในการดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงด้วยกระบวนการ care management ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง, ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ, กระบวนการ Care management

¹พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

Corresponding author : Nuttamon Ree-in. Email : nuttamon002@gmail.com

Received: November 16, 2020; Revised May 31, 2021; Accepted June 8, 2021

THE RESULTS OF CARE MANAGEMENT PROCESS FOR DEPENDENT ELDERLY AT NONG SONG HONG DISTRICT, KHON KAEN, PROVINCE

Nuttamon Ree-in¹

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to assess an activity daily living of the dependent elderly, 2) to assess the level of knowledge and skills in caring for the dependent elderly of the caregiver, and 3) to find problems and obstacles in the implementation of the development of caring for the dependent elderly under the care management process of Nong Song Hong District, Khon Kaen Province. This research is the formative evaluation research for selecting the population using a purposive sampling technique. It consists of the dependent elderly, elderly's caregiver, and staff who were responsible for elderly work from health service networks and local administrative organizations, totaling 418 persons. The data collected by structured interviews, questionnaires, screening, and assessment form, summary report and medical record, observation form between August 2020 - December 2020. The results found that the capacity to do daily activities of the dependent elderly improved by 16.21%, the same 71.38%, decreased 7.93%. The knowledge and skill level of the caregivers was at the good level, 84.69% and 72.45%, at the moderate level, 12.24% and 25.51, at the level should be improved 3.06% and 2.04, respectively. For operational problems and obstacles, it was found that the officers who were responsible for the work had a lot of workloads, lack of understanding of the operation, lack of clear responsible person, the operation procedure was complicated, the method of disbursement of the budget was not clear, some elderly's caregiver instantly lack confidence in caring for the elderly. Therefore, the care management process for the dependent elderly should be developed to be more effective.

Key words: Dependent elderly, Elderly's caregiver, Care management process

¹Registered Nurse, Professional Level, Nong Song Hong Hospital

บทนำ (Introduction)

สังคมโลกในยุคศตวรรษที่ 21 กำลังก้าวเข้าสู่วิกฤตการณ์ผู้สูงอายุ ที่เรียกว่า “สังคมผู้สูงอายุ : Aging Society” จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก (WHO) ได้มีการคาดการณ์ว่าจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 ต่อปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 จำนวนผู้สูงอายุทั่วโลกมีจำนวนประมาณ 963 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 13 ของประชากรทั่วโลก โดยในปี พ.ศ. 2573 คาดว่าจะมีจำนวนประชากรสูงอายุมากถึงประมาณ 1.4 พันล้านคน และจะเพิ่มขึ้นถึง 2 พันล้านคนในปี พ.ศ. 2593¹ จะเห็นได้ว่าแนวโน้มประชากรโลกจะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดูแลผู้สูงอายุกลายเป็นภาระหนักมากขึ้นแก่ครอบครัว ชุมชน และภาครัฐ สถานการณ์ผู้สูงอายุของประเทศไทยนั้นก็กำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤติเช่นเดียวกัน โดยพบว่าในปี พ.ศ. 2557 มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 14.9 และมีอัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุร้อยละ 22.3 และคาดว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์²

จากฐานข้อมูลประชากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2563 พบว่าอำเภอหนองสองห้อง มีจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด 11,640 คน คิดเป็นร้อยละ 23.66 ของประชากรทั้งหมด และในจำนวนนี้มีผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จำนวน 392 คน คิด

เป็นร้อยละ 3.37 ของประชากรสูงอายุทั้งหมดในอำเภอ¹⁷ และจากการศึกษาข้อมูลเวชระเบียนของศูนย์ดูแลต่อเนื่องโรงพยาบาลหนองสองห้องพบว่า ผู้สูงอายุกว่าร้อยละ 50 มีปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ขาดผู้ดูแลเมื่อเจ็บป่วย จากปัญหาดังกล่าวจึงได้นำแนวนโยบายของภาครัฐลงสู่การปฏิบัติในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยใช้กระบวนการ care management ขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอโดยการใช้โครงสร้างการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ซึ่งบริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อบริการแทนผู้สูงอายุ และจัดสรรงบประมาณให้หน่วยบริการสาธารณสุขเพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุในด้านการตรวจประเมินคัดกรองความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การดูแลส่งเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสุขภาพในด้านต่างๆ โดยเน้นการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงกลุ่มติดบ้านติดเตียง และมีการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล เพื่อให้ผู้ช่วยเหลือดูแลในพื้นที่ ที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพได้ติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเริ่มดำเนินการนำร่อง ในพื้นที่ 1 ตำบล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 และมีการขยายการดูแลไปยังพื้นที่อื่นๆ ในเขตพื้นที่

รับผิดชอบของอำเภอหนองสองห้องอย่าง ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

แม้ว่าอำเภอหนองสองห้องจะมีการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงด้วยกระบวนการ care management ครอบคลุมพื้นที่แล้วก็ตาม แต่การดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ถึง ปัญหาและอุปสรรค การเรียนรู้ และผลกระทบที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลการดำเนินงานการพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง หลังจากได้ดำเนินการภายใต้กระบวนการ care management ของพื้นที่รับผิดชอบ อำเภอหนองสองห้องทั้งหมด 14 หน่วย บริการปฐมภูมิ เพื่อนำผลการวิจัยมาแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลแก่ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณค่า โดยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาของการ ประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ (Formative Evaluation) ของ CIPP Model เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการ ตั้งแต่ บริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลการดำเนินงาน (Context, Input, Process and Product) ผลที่ได้จากการศึกษาจะช่วย ปรับปรุงทั้งปัจจัยป้อน กระบวนการบริหาร

จัดการ และแม้แต่วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของโครงการให้เป็นไปตามความเหมาะสมให้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ (Objective)

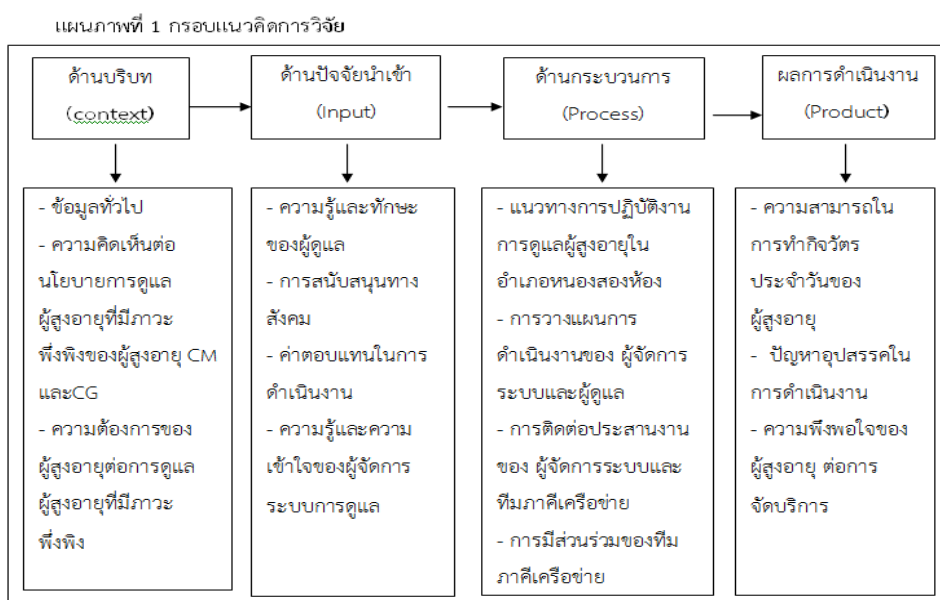
1. เพื่อประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงหลังได้รับการดูแลจากผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ ของอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อประเมินระดับความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุหลังได้รับการพัฒนาศักยภาพตามกระบวนการ care management

3. เพื่อค้นหาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงภายใต้กระบวนการ care management ของอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัย ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินผลการดำเนินงานในครั้งนี้โดยใช้แนวคิดการประเมินผลตามรูปแบบ CIPP Model ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามแผนภาพที่ 1 ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินผลขณะดำเนินการ (Formative evaluation) สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวนทั้งหมด 418 คน ประกอบด้วย

1. พยาบาลวิชาชีพ/เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการระบบ care management ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและศูนย์สุขภาพชุมชนหนองสองห้องทุกแห่งในเขตพื้นที่อำเภอหนองสองห้อง ทุกคน ทั้งหมด จำนวน 17 คน
2. ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงหลักสูตร 70 ชั่วโมง ของกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ทั้งหมดจำนวน 98 คน
3. ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหนองสองห้องทั้ง

12 ตำบลและได้รับการดูแลด้วยกระบวนการ care management ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2562 - เดือนกรกฎาคม 2563 ทั้งหมด จำนวน 290 คน

4. ผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุหรือผู้รับผิดชอบงานกองทุนการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งละ 1 คน ทั้งหมดจำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่
 - แบบประเมินคัดกรองกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุดัชนีบาร์เธลเอดีแอล (Barthel Activities of Daily Living : ADL) โดยแปลผลการประเมินดังนี้ ได้ 0-4 คะแนน หมายถึงผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียง 5-11 คะแนน หมายถึงกลุ่มติดบ้าน และ 12 คะแนนขึ้นไป หมายถึงกลุ่มติดสังคม

- แบบสอบถามแบบประเมินความรู้ และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่ต้องการ ฟังฟังของ ถนอมรัตน์ ประสิทธิเมตต์ และเพชรา ชานะพันธ์⁶ โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.725 มีเกณฑ์การประเมินระดับดังนี้ ระดับดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ระดับพอใช้หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60-79 ระดับปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 60

- แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้สูงอายุจากการพัฒนาของ ถนอมรัตน์ ประสิทธิเมตต์ และเพชรา ชานะพันธ์⁶ โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.681 มีเกณฑ์การประเมินระดับดังนี้ ระดับดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ระดับพอใช้หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60-79 ระดับปรับปรุง หมายถึง ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยใช้แนวคำถามในประเด็น ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยได้นำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และทดลองใช้กับกลุ่มเจ้าหน้าที่ จำนวน 10 คนเพื่อประเมินผลการทดสอบในด้านความเข้าใจภาษา เนื้อหา ความชัดเจน และหาค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน สิงหาคม 2563 – เดือนธันวาคม 2563 ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 สอบถามประเมินความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่ต้องการฟังฟังของผู้ช่วยเหลือผู้ดูแลผู้สูงอายุโดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มผู้ช่วยเหลือผู้ดูแลผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามหลังจากผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและกลุ่มผู้ช่วยเหลือผู้ดูแลผู้สูงอายุยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ

1.2 สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงโดยการออกเก็บข้อมูลที่บ้านผู้สูงอายุในชุมชนด้วยตัวผู้วิจัยร่วมกับทีมเจ้าหน้าที่จากหน่วยบริการปฐมภูมิทุกแห่งในเขตพื้นที่อำเภอหนองสองห้อง

1.3 ใช้แบบประเมินคัดกรองผู้สูงอายุ ตามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living: ADL) ประเมินคัดกรองผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินโดยกลุ่มผู้ช่วยเหลือผู้ดูแลผู้สูงอายุทั้งก่อนและหลังการดูแลอย่างน้อย 9 เดือน ร่วมกับพยาบาลวิชาชีพและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้จัดการระบบ care management ของแต่ละพื้นที่

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างในกลุ่มพยาบาลวิชาชีพและ

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้จัดการระบบcare management ของแต่ละพื้นที่ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 13 แห่ง โดยเน้นการสัมภาษณ์เป็นการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้ข้อมูลและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ บทบาทหน้าที่ ปัญหา อุปสรรค และความต้องการ เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นความคิดหรือเหตุผลของแต่ละกลุ่ม

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเวชระเบียน จากฐานข้อมูลระบบรายงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

2.3 ใช้การสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษาสภาพบริบทโดยทั่วไป ความกระตือรือร้น ความตั้งใจ ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยจำนวน และร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) และการตีความข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนา โดยการบันทึกในรูปของเอกสาร (Documentation) ภาพถ่าย ระหว่างการจัดกิจกรรมต่างๆ การติดตามประเมินผล การสรุปผลการจัดประชุมอบรม ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นการวิจัยที่กำหนดไว้

จริยธรรม/การพิทักษ์สิทธิกลุ่ม

ตัวอย่างการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผ่านการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่นเลขที่ KEC 63069 ลงวันที่ 15 กันยายน 2563 และพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยและสอบถามความสมัครใจ ให้เวลาในการตัดสินใจก่อนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน ไม่เปิดเผยนามผู้ให้ข้อมูล เก็บเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม รวมทั้งให้อิสระผู้ร่วมศึกษาถอนตัวหรือยุติการเข้าร่วมกิจกรรมได้หากไม่สะดวก

ผลการวิจัย (Result)

1) ผลการประเมินด้านบริบท (context) พบว่าอำเภอหนองสองห้องมีผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงทั้งหมด จำนวน 290 คน แบ่งเป็นกลุ่มติดบ้านจำนวน 261 คน (90.00%) กลุ่มติดเตียงจำนวน 29 คน (10.00%) แบ่งเป็นเพศชาย 93 คน (32.07%) เพศหญิง 197 คน (67.93%) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 60-94 ปี ส่วนใหญ่มีการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ดังนี้ โรคความดันโลหิตสูงจำนวน 158 คน (54.48%) อัมพาต อัมพฤกษ์จำนวน 64 คน (22.07%) โรคเบาหวานจำนวน 46 คน (15.86%) และโรคเรื้อรังอื่นๆ จำนวน 22 คน (7.59%) และมีผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ ทั้งหมด 98 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 6 คน (6.12%)

เพศหญิง จำนวน 92 คน (93.88%) อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 28-68 ปี จบประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 5 คน (5.10%) จบประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 29 คน (29.59%) จบมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 25 คน (25.51%) จบมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 36 คน (36.73%) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 82 คน (83.67%) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 1,000-5,000 บาท จำนวน 71 คน (72.45%) ซึ่งส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมโดยการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำนวน 75 คน (76.53%) สมัครเข้ารับการอบรมจำนวน 23 คน (23.475%)

ความคิดเห็นต่อนโยบายการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของพยาบาลผู้จัดการระบบส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายมีเพียงส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วยเนื่องจากระบบการดูแลค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อนหลายขั้นตอน ส่วนผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อนโยบายว่าเป็นนโยบายที่ดีทำให้ผู้สูงอายุที่อยู่เพียงลำพังมีผู้ดูแล และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงมีความต้องการการดูแลจากผู้ช่วยเหลือดูแลที่มีความรู้และทักษะในการดูแล ต้องการเพื่อนพูดคุยในระหว่างที่ต้องอยู่บ้านคนเดียว ในขณะเดียวกันญาติของผู้สูงอายุเองก็มีความต้องการให้ผู้ช่วยเหลือดูแลอยู่ดูแลผู้สูงอายุขณะที่ตนเองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน

2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า(Input) จากการประเมินความรู้และทักษะของผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงพบว่าระดับความรู้และทักษะในการดูแลหลังได้รับการพัฒนาศักยภาพตามกระบวนการ care management อยู่ในระดับดีจำนวน 83 คน (84.69%) และ 71 คน (72.45%) อยู่ในระดับพอใช้จำนวน 12 คน (12.24%) และ 25 คน (25.51%) อยู่ในระดับควรปรับปรุงจำนวน 3 คน (3.06%) และ 2 คน (2.04%) ตามลำดับ

การสนับสนุนทางสังคมพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจน การจัดหาที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่ และการสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามนโยบายของกองทุนการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ซึ่งมีเพียง 2 กองทุนเท่านั้นที่ยังไม่ดำเนินการเนื่องจากขาดบุคลากรที่เหมาะสมในการรับผิดชอบงาน

ค่าตอบแทนผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงพบว่า มีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนจากกองทุนการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยเบิกจ่ายเป็นรายชั่วโมง ชั่วโมงละ 50 บาท แต่ไม่เกิน คนละ 600 บาท ต่อเดือน

หน่วยบริการปฐมภูมิทุกแห่งได้มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน โดย

ส่งพยาบาลวิชาชีพหรือนักวิชาการ
สาธารณสุขเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนา
ศักยภาพในการจัดการระบบการดูแล
ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจากกรมอนามัย พื้นที่
ละ 1-2 คน

3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) อำเภอหนองสองห้องมีกระบวนการดำเนินงานดังนี้ ผู้รับผิดชอบระบบระดับอำเภอรับนโยบายจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น และเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ให้เป็นประเด็นการพัฒนาของอำเภอหนองสองห้อง แจ้งที่ประชุม และชี้แจงนโยบายให้ผู้รับผิดชอบระดับตำบลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและศูนย์สุขภาพชุมชนหนองสองห้องรับทราบ แนวนโยบายพร้อมนำสู่การปฏิบัติ และเตรียมบุคลากรเพื่อดำเนินงานโดยส่งพยาบาลวิชาชีพจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง และศูนย์สุขภาพชุมชนหนองสองห้องเข้ารับการอบรมผู้จัดการระบบจากกรมอนามัย และจัดอบรมผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงหลักสูตร 70 ชั่วโมงของกรมอนามัยทุกหมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้าร่วมโครงการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (LTC) มีการจัด

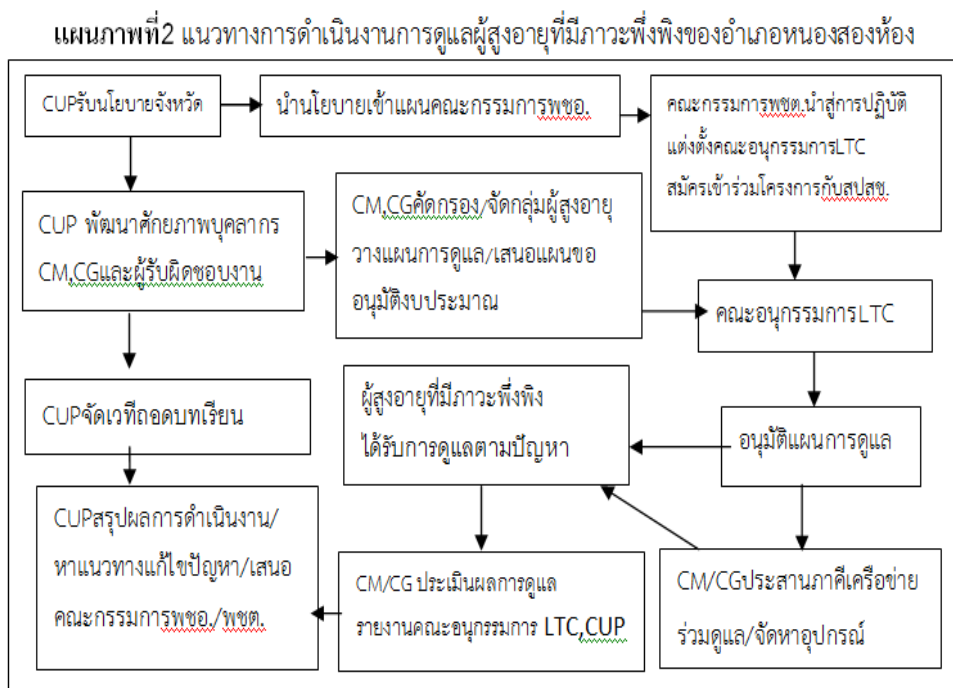
ประชุมเชิงปฏิบัติการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากเทศบาลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่ผู้รับผิดชอบ

ผู้จัดการระบบและผู้ช่วยเหลือดูแลในแต่ละพื้นที่ได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานโดยได้ออกคัดกรองผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพื่อจัดกลุ่มผู้สูงอายุในการดูแล และร่วมกันวางแผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล จากนั้นนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดูแล และผู้ช่วยเหลือผู้ดูแลผู้สูงอายุออกติดตามเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุและให้การดูแลตามแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้โดยมีพยาบาลผู้จัดการระบบเป็นผู้เลี้ยงในการให้คำแนะนำปรึกษา มีการติดต่อประสานงานกันโดยใช้โทรศัพท์และกลุ่มไลน์ในแต่ละตำบล

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ผู้จัดการระบบจะติดต่อประสานขอความร่วมมือในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจากภาคีเครือข่ายและสหวิชาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กิ่งกาชาดอำเภอหนองสองห้อง ตำรวจพัฒนาชุมชนอำเภอหนองสองห้อง ผู้นำชุมชน อสม. และทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาลหนองสองห้อง เพื่อให้ร่วมดูแลช่วยเหลือ ตามสภาพและความจำเป็นของผู้สูงอายุในแต่ละราย เช่น ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่

ก็ประสานกิ่งกาชาดและพัฒนาชุมชนเพื่อ
จัดหาที่อยู่อาศัยให้ สำหรับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นเกือบทุกแห่งได้ให้การสนับสนุน
การดำเนินงานเป็นอย่างดี และช่วยจัดหา
วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์เช่นรถเข็น ที่นอน
ลม ช่วยจัดทำรถช่วยฝึกออกกำลังกายเป็น
ต้น โดยมีเพียง 2 พื้นที่เท่านั้นที่ยังขาด
ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนเนื่องจากยังขาด
อัตรากำลังในการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบงานระดับอำเภอได้มี
การติดตามประเมินผลจากการส่งรายงานทุก
3 เดือน และการประชุมของคณะกรรมการ
ในแต่ละครั้ง จากเวทีการประชุมถอดบทเรียน
ปีละ 1 ครั้ง และการออกประเมินผลการ
ดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับ
พื้นที่ปีละ 1 ครั้ง โดยมีแนวทางในการ
ดำเนินงานการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง
ดังแผนภาพที่ 2 ดังนี้

4) ประเมินผลด้านผลการ
ดำเนินงาน (product) พบว่าผู้สูงอายุที่มี

ภาวะพึ่งพิงมีระดับความสามารถในการทำ
กิจวัตรประจำวัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจำแนกตามระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) หลังได้รับการดูแล

ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง	ADL เพิ่มขึ้น	ADL เท่าเดิม	ADL ลดลง	เสียชีวิต
กลุ่มติดบ้าน	46คน(17.62%)	188คน(72.03%)	22คน(8.43%)	5คน (1.92%)
กลุ่มติดเตียง	1คน(3.45%)	19 คน(65.52%)	1 คน(3.45%)	8คน(27.59%)
รวม	47คน(16.21%)	207คน(71.38%)	23คน(7.93%)	13คน(4.48%)

ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการได้รับการบริการของผู้ดูแลทั้งหมด จำนวน 290 คน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดี จำนวน 144 คน (49.66%) อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 124 คน (42.76%) อยู่ในระดับควรปรับปรุงจำนวน 22 คน (7.59%) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงมีดังนี้

1) พยาบาลผู้จัดการดูแลระบบ มีภาระงานค่อนข้างมากทำให้การดำเนินงานต่างๆ ล่าช้า ขาดความต่อเนื่อง

2) ขั้นตอนการดำเนินงาน การบันทึกข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเวชระเบียนเอกสารต่างๆ มีความยุ่งยากซับซ้อนทำให้ผู้รับผิดชอบงานไม่มีความเข้าใจในการดำเนินงาน

3) ผู้รับผิดชอบงาน บางแห่งยังขาดความเข้าใจและความมั่นใจในการดำเนินงานเนื่องจาก

เกรงว่าจะดำเนินการผิดพลาดในระเบียบกฎหมายเช่นหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายงบประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นต้น

4) ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุบางท่านไม่มีเวลาในการเข้ารับการจัดอบรมครบตามหลักสูตรที่กำหนดทำให้ขาดความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงและส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในการดูแล

5) ขาดผู้รับผิดชอบงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางแห่งเนื่องจากขาดอัตรากำลังและมีการโยกย้ายผู้รับผิดชอบงานใหม่ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย (Discussion and Conclusion)

ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการcare managementช่วยให้ระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพิ่มขึ้นเพราะได้รับความแนะนำช่วยเหลือในการส่งเสริมกระตุ้นฟื้นฟูในด้านต่างๆ จาก

ผู้ช่วยเหลือผู้ดูแลอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ยศ วัชรคุปต์และคณะ⁴ ส่วนกลุ่มติดเตียงระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพิ่มขึ้นน้อยกว่ากลุ่มติดบ้านอาจเป็นเพราะกลุ่มติดเตียง มีภาวะเจ็บป่วยและภาวะแทรกซ้อนค่อนข้างหนักซึ่งมีขีดจำกัดในการส่งเสริมฟื้นฟูสภาพร่างกาย

2) ระดับความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงหลังได้รับการพัฒนาศักยภาพตามกระบวนการ care management พบว่าระดับความรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี พอใช้ ควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 84.69, 12.24 และ 3.06 ตามลำดับ ระดับทักษะการดูแลโดยรวมอยู่ในระดับดี พอใช้ ควรปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 72.45, 25.51 และ 2.04 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับดีมากกว่าทักษะในการดูแล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะในการดูแลผู้สูงอายุนั้นต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญ การศึกษา และอายุของผู้ดูแล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์ และเพชร ชานะพันธ์⁶ ด้านระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุโดยรวมต่อการดูแลของผู้ช่วยเหลืออยู่ในระดับดี ปานกลาง และระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 49.66, 42.76 และ 7.59 ตามลำดับจะเห็นว่าระดับความพึงพอใจที่อยู่ในระดับดีและระดับปานกลางไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาของภาสกร สอนเรืองและคณะ⁵

3) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพบว่าพยาบาลผู้จัดการดูแลระบบ มีภาระงานค่อนข้างมากทำให้การดำเนินงานต่างๆล่าช้า ประกอบกับ การบันทึกข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเวชระเบียนเอกสารต่างๆมีความยุ่งยากซับซ้อน ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุบางคนไม่มีเวลาในการเข้ารับการจัดอบรมครบตามหลักสูตรที่กำหนด ทำให้ผู้ช่วยเหลือบางคนขาดความรู้ และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงนอกจากนี้ยังพบว่าผู้รับผิดชอบงานจากหน่วยบริการปฐมภูมิ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังขาดความเข้าใจและความมั่นใจในการดำเนินงาน และบางแห่งยังไม่มีผู้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรวิวรรณ ศิริสมบุญและณภัทรกฤต จันทวงศ์³ ที่พบว่าการดำเนินงานในโครงการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงนั้น ผู้จัดการระบบ ควรมีจำนวนเพียงพอกับภาระงาน และควรเพิ่มศักยภาพทีมสนับสนุนให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการดูแลผู้สูงอายุ ควรควบคุมเวลาที่ใช้ในการอบรมโดยไม่ควรใช้เวลาเต็มวัน เพื่อความสะดวกในการแบ่งเวลากับภารกิจประจำวันของผู้เข้ารับการอบรม จากปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงภายใต้กระบวนการ care management ของอำเภอหนองสองห้อง ยังต้องมีการ

พัฒนาแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยความร่วมมือของสังคม ชุมชนองค์กร และหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ข้อจำกัดการวิจัย

การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะ กลุ่มผู้สูงอายุ มีข้อจำกัดด้วยความเป็นอยู่สภาพความเจ็บป่วย และระยะเวลาในการเก็บข้อมูล และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้รับผิดชอบงานและเป็นผู้ปฏิบัติงานเองจึงอาจมีอคติต่อการให้ข้อมูลได้

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ การดำเนินงานการพัฒนาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านอัตรากำลังให้เพียงพอรวมทั้งสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานโดยการจัดอบรมฟื้นฟูความรู้พัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแก่ผู้รับผิดชอบงานทุกระดับให้มีความชัดเจนในการดำเนินงานและควรมีการให้คำตอบแทนในการดูแลสุขภาพแก่ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่เหมาะสม

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยในประเด็นแนวทางการส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุของอำเภอหนองสองห้อง การพัฒนาหลักสูตรการอบรมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุของอำเภอหนองสองห้อง และการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนของอำเภอหนองสองห้อง

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ที่สนับสนุนและอนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย และเอื้ออำนวยความสะดวกในทุกๆ เรื่องเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูล และผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุจากโรงพยาบาลหนองสองห้อง ศูนย์สุขภาพชุมชนหนองสองห้อง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองสองห้อง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ในอำเภอหนองสองห้อง ที่กรุณาช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่วมดำเนินการทำให้การวิจัยในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง (Reference)

1. ศูนย์ข้อมูลอุตสาหกรรมไม้ [อินเทอร์เน็ต]. ประเทศไทย: สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ; 2562 [วันที่

- อ้างอิงถึง 10 สิงหาคม 2563].
ที่มา: <https://intelligence.busesseven.tsthailand.com/th/insight/aging-trends-01-th>.
2. พิชิต สุขสบาย. การประเมินผลการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของทีมนมอครอบครัว อ.ชัยบุรี จ.สุราษฎร์ธานี. **วารสารวิชาการแพทย์เขต 11** 2560; 31(2): 257-69.
 3. รวีวรรณ ศิริสมบุญ, ฌภัทรกฤต จันทวงศ์. การวิจัยการประเมินผลโครงการระบบดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ต.บ้านลำ อ.วิหารแดงจ. สระบุรี. **วารสารวิชาการสาธารณสุข** 2559; 24(6): 77-85.
 4. ยศ วัชรระคุปต์, วรณภา คุณากรวงศ์, พลธิษฐ์ พัจณา, สาวินี สุริยันรัตกร. ประสิทธิภาพของบริการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง: กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี. **วิจัยระบบสาธารณสุข** 2561; 12(4): 608-24.
 5. ภาสกร สอนเรือง, อาณัติ วรรณศรี, สัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์. การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของผู้ช่วยเหลือในชุมชน ภายใต้ต้นนโยบายการพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง. **วิจัยระบบสาธารณสุข** 2561; 12(3): 437-51.
 6. งานวิจัย/วิชาการ [อินเทอร์เน็ต]. สระบุรี: ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2560 [วันที่อ้างถึง 10 สิงหาคม 2563]. ที่มา: http://hpc4.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=1144.
 7. สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือแนวทางการฝึกอบรมหลักสูตร care manager**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; [ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์].
 8. สำนักงานหลักประกันสุขภาพเขต 7 ขอนแก่น. **แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง**. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา; 2561.
 9. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือแนวทางการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุหลักสูตร 70 ชั่วโมง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ; 2556.
 10. พิศสมัย บุญเลิศ, เทิดศักดิ์ พรหมอารักษ์, ศุภวดี แถวเพี้ย. การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดงมัน ต.สิงห์โคก อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด. **สคร.ที่ 7 จ.ขอนแก่น**. 2559; 23(2):79-87.
 11. นันทมน หรืออินทร์, ศติพร ขวานอก, ผดุงศิษฐ์ ชำนาญบริรักษ์. **การสร้างเสริมสุขภาพขอผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง**

- อ.หนองสองห้อง จ. ขอนแก่น.
โรงพยาบาลมหาสารคาม. 2561; 15(1):
53-60.
12. ศิริพันธุ์ สาส์ตย์. การพยาบาลผู้สูงอายุ :
ปัญหาที่พบบ่อยและแนวทางในการดูแล.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย;
2549.
13. อรรถรณ ศรีเก็น, มิ่งขวัญ ภูหงษ์ทอง,
พรณิภา ไชยรัตน์. การพัฒนาแนวทาง
อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (care giver) ใน
การดูแลระยะยาว สำหรับผู้สูงอายุที่มี
ภาวะพึ่งพิง. **วารสารสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น**. 2562;
1(2): 39-54.
14. สัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์, ไพบุลย์ สุริยะวงศ์
ไพศาล, วิรัช เกษมทรัพย์, วิชัย เอก
พลากร, บวรศมลีระพันธ์. รายงานฉบับ
สมบูรณ์โครงการวิจัยเพื่อพัฒนา
ระบบการดูแลระยะยาว (Long-term
care) สำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง
ภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบ
สาธารณสุข (สวรส.). 2561.
15. วิรดา อรรถเมธากุล, วรณีย์ ศรีวิลัย.
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของ
ผู้สูงอายุตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี.
วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ.
2556; 7(2): 18-28.
16. อะเคื้อ กุลประสูติติก, โสภณา จีรวงศ์
นุสรณ์, ณัฐวดี จิตรमानะศักดิ์, ดุชนิ
ศุภวรรณกุล. การวิเคราะห์เส้นทาง
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ
ผู้สูงอายุในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร.
วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ.
2557; 8(2): 35-46.
17. ระบบรายงาน [อินเทอร์เน็ต]. ขอนแก่น:
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น;
2563 [วันที่อ้างถึง 10 สิงหาคม 2563].
ที่มา: <https://kkn.hdc.moph.go.th/hdc/main/>.

